

DEBRECZEN

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
Debrecen, József királyi herceg-utca 1.
(Miksa-bérház.) — Telefon: 118. szám.

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ
FÜGGETLEN KISGAZDA, FÖLDMUNKÁS ÉS POLGÁRI PÁRTI ÚJSÁG

Egyes szám ára: 3 pengő
Előfizetést egyelőre nem veszünk fel.

Reakció

Irtó: Simonffy-Tóth Ernő

Reakció elmi esztázajától hangos az ország. Szinte csodálatos, hogy ennyi jószándék, ennyi düh és ennyi lendület ellenére a reakció még mindig él és virul. Magyarországon ma mindenki reakciós, ha nem párttag, azért, mert „pártatlan”, ha párttag, azért, mert „befurakodott valamelyik demokratikus pártba”. (Erősen kezd emlékeztetni a dolog azokra az áldatlan napokra, amikor itt mindenki „zsidógyanus” volt. Ha zsidó volt, azért, mert zsidó, — ha keresztény, azért, mert „hátha csak kikeresztelkedett”.)

Nem vitás, hogy a reakció el akarja bukítani a demokráciát. Reakció tehát minden, ami zsenge demokráciánk életére tör. A reakció minden sikert, hogy népünk a demokráciából kiábrándítsa. Ez alapon lássuk tehát közelebről, mi is az a reakció?

Közelről szemlélve a reakció arca kétféle. A Janus arc jobboldala a szisztem, baloldala a terror. Eltérő arca, de egyben megegyeznek: mindkét oldalról a demokrácia iránti engesztelhetetlen gyűlölet világít felénk. Lássuk, milyen nyelven beszél a legelőbb magyar sorskérdésekben az egyik, milyen nyelven a másik arc?

1. Fasizmus az, ha valaki sóhajtova emlegeti az ezerszázados magyar határokat, s szomszédainkban náunk alsóbbrendű népeket lát, akiket a nemzeti egység sovén érdekében már régen ki kellett volna hajtani az országból, mint ahogy a hírek szerint most Szlovákiából ki akarják hajtani közel egy millió magyart. Terror, ha valaki azt állítja, hogy jelenlegi határaink a legigazságosabbak, s hogy a Dunamedencében a népek önrendelkezési joga csak ópp a magyarokat nem illet meg. Demokrácia ezzel szemben a szomszédainkkal az egyenjóság alapján zöld asztalhoz ülve, velük minden vitás kérdésünket az igazságosság szellemében megbeszéli, s kölcsönös lemondások árán olyan — végleges — megoldásra jutni, mint pl. Kárpátalja vitás kérdésében a Szovjetunió és Csehszlovákia.

2. Fasizmus az, amelyik nem akar földet adni a parasztnak, vagy ha ezt már megakadályozni nem tudta, most kaján örömmel szemléli az új tulajdonosok gazdasági vergődését, s az reméli, hogy mindeme nehézségek a földet még egyszer az ő tulajdonába juttatják vissza. Terror az, ha földet csak a leghangosabb helyi pártok tagjainak adnak, vagy az új tulajdonosban bármilyen módon azt az érzést keltik, hogy a földjuttatás párttagság kérdése. Demokrácia, ha a földet pártkülönbség nélkül minden parasztnak osztják, s ha az új tulajdonost a kezdeti nehézségein állam, pártok és egyesek közös erővel segítik át.

3. Fasizmus azt állítani, hogy közéletünk a hazatért munkaszőlőseket vadászterületévé vált. Terror megtiltani a zsidó szó kiejtését. Demokrácia rámutatni arra, hogy a több szenvedés jogán elő-

nyök itt egy réteg, faj vagy felekezeti fiát sem illtük meg.

4. Fasizmus azon sajnálkozik, hogy a halálkamrából aránylag mily sokan megmenekültek. Terror úgy tenni, mintha Magyarországon csak kétféle ember lenne: aki már hazatért és aki még nem tért haza a deportálásból. Demokrácia az édesanyák aggódásával aggodni minden kényszerből távollevő fiukért, s az édesanyák szeretetével fogadni minden hazatérőt, hadifoglyot és deportáltat egyaránt.

5. Fasizmus a Vörös Lobogót becsülni. Terror a nemzeti színeket kigunyolni. Demokrácia mindkét lobogót egymás mellé tűzni, egyikben a nemzeti érzés, másikban a világszabadság és munkásöntudat jelvényét tisztelni.

6. Fasizmus azt állítani, hogy ami demokráciánk szacharinszempészek és tüzkórársok diktatúrája, szabadságunk a tyuktolvajok szabadsága. Terror értelmes, képzett és becsületes embereket innen-onnan kiebudaítani, ha helyükre politikai megbízhatóság címén csak egyébként kétes múltú elemekkel tudjuk betölteni. Terror elűzni vagyonjogi deliktumokért elszáradott büntetéseket politikai vértanúságnak beállítani. Demokrácia: Vigyázni, hogy vezetőinkben a képzettség és szaktudás tiszta demokratikus felfogással párosuljon. Demokrácia arra ügyelni, hogy a magántulajdon körüli eszmei viták ne bántsák a demokratikus rendőrség harcát a tyuktolvajok ellen.

7. Fasizmus azt állítani, hogy ebben az országban ma nem demokrácia, hanem egyik vagy másik párt terrorja uralkodik. Terror azt állítani, hogy a polgári demokratikus pártok hivatalból reakciósak. Demokrácia elismerni és belátni, hogy oda nem való emberek mindenütt előfordulnak, de ebből egyik vagy a másik párt ellen tökélet kovácsolni nem szabad.

8. Fasizmus azt állítani, hogy a demokrácia kommunizmust jelent. Terror azt állítani, hogy aki ellenvéleményen van, reakciós. Demokrácia: megengedni, elősegíteni és megszívlelni a jóindulatú és tárgyilagos bírálatot.

9. Fasizmus visszaadni a régi világot, a kasztrendszerű ügynevezet „úri Magyarországot”. Terror azt állítani, hogy nálunk már minden tökéletes. Demokrácia közös erővel törekedni a hibák kiküszöbölésére.

10. Fasizmus a kopott ruhájú, izzadságszagú testi munkást széles ívben kikerülni. Terror a jobb ruhájú embereket burkoltan vagy nyíltan Szám-Bertalan északával fenyegetni. Demokrácia: ha egyik ember sem nézi le, de nem is fenyegeti a másikat, s ha mindenki egy akaratú dolgozik — kiki a maga munkahelyén — az ország újjáépítésén.

11. Fasizmus: lehajtott fejjel settenkedni a demokrácia szabad lényénél és azt hirdetni, hogy az igazat nem szabad megmondani.

A szovjet kormány hozzájárult, hogy a magyar hadifoglyok levélbeli érintkezésbe léphessenek hozzátartozóikkal

MTI jelenti: Puskín követ, a Szövetséges Ellenőrző Bizottság szovjet politikai tanácsadója pénteken felkereste Gyöngyösi János külügyminisztert és hivatalosan közölte vele, hogy a szovjet kormány a magyar kormány kérésére hozzájárult ahhoz, hogy a Szovjet-Unióban lévő magyar hadifoglyok levélbeli érintkezésbe léphessenek hozzátartozóikkal. A levelezés megindulását a magyar külügyminisztérium külön fogja közzélni.

Illetékes helyen a következőket fizük ehhez a bejelentéshez: A hadifoglyokkal való levelezés lehetővé tételére bizonyára nagy örömet fog kelteni az érdekeltek magyar közönség körében, amelyet a reakció felelőtlen igazsága a hadifoglyok ügyében annyira nyugtalanít.

Az orosz kézre jutott magyar katonai személyek katonai helyről való irányítása képességükkel teljesen megfelel a nemzetközi jog rendelkezéseinek. Félremagyarázható legfeljebb az a nagylelkű magatartás volt, amelyet a Szovjet-Unió a magyarországi hadműveletek kezdetén tanúsított, amikor a Vörös Hadsereg a fogságba került magyar katonák nagyrészét egyszerűen hazaengedte. Ezt a magatartást lehetetlenne tette a náci és nyilasok által megtörtözött magyar csapatok makacs ellenállása, de véglegesen lerontotta a helyzetet a Vörös Hadsereg két parlamentterjének jogellenes és felháborító felkoncolása, azoknak a parlamentereknek, akik tulajdonképpen a magyar fővárosi akarták a felesleges pusztulástól megmen-

teni. Mindez a felháborító cselekmény, mind pedig az ország határáig, sőt azon túl is tartó ellenállás arra kényszerítette a Vörös Hadsereget, hogy ragaszkodjék a nemzetközi jognak a hadifoglyokra vonatkozó rendelkezéseire. Adott körülmények között a magyar kormány minden törekvése arra irányul, hogy legalább az írásbeli érintkezést tegyék lehetővé a hadifoglyok és hozzátartozóik között. Ezt a kérést Puskín követ bejelentésével a szovjet kormány méltányolta is. Ebben a magatartásban és a Szovjet-Unió eddigi nagylelkűségéből azt a reményt lehet támasztani, hogy a magyar hadifoglyok sorsa még a békeszerződés előtt, amely tulajdonképpen hivatalosan a kérdést eldönteni, kedvezően fog megoldódni.

Megegyezés Potsdamban több fontos kérdésben Churchill csütörtökre, az angol választások eredményének kihirdetésére visszatér Londonba - Vakrémület tört ki Tokióban

A potsdami megbeszélések általános felfogás szerint még legalább két hétig, sőt esetleg három hétig tartanak — írja a Daily Mail kiadott munkatársa. Az értekezletnek ez az elhúzódása — teszi hozzá a lap — senkit sem lehet meg. Gondoljunk arra, milyen széleskörű munkaterv és milyen fontos kérdések, amelyekben a „Három nagy” meg kell egyezni egymással. A „Daily Express” jelentése szerint Churchill a jövő hét elején visszatér Londonba, hogy a csütörtöki napon jelen legyen a brit fővárosban, amikor a választások eredményét kihirdetik. A Daily Express nem tartja kizártnak, hogy a potsdami értekezlet érdemi része még csütörtök előtt véget ér és a „Három nagy” el is utazik Potsdamból. A szakértő munkatársak ebben az esetben is ott maradnának az elfogadott megoldások részleteinek kidolgozása céljából. Később, esetleg csak több hét múlva a „Három nagy” ismét visszatérne Potsdamba, hogy meghozza végleges döntését.

A potsdami háromhatalmi értekezletnek a berlini értekezlet nevet adják.

A new-yorki rádió szerint a három nagyhatalom vezetői már több fontos kérdésben megegyeztek és ezidőszent a német kérdéssel foglalkoznak.

POTSDAMBAN

Truman cinok beszédét intézett az amerikaiakhoz, amikor a csillagos

Terror: úgy viselkedni mintha a demokráciát csak egyeseknek találták volna ki. Demokrácia elismerni a gondolat és szólás szabadságot, s elismerni a bírálat jogát is.

Szét kell tehát bontanunk a reakció fogalmát, s egyforma erővel és elszántsággal kell harcol-

lobogót felhúzták a német fővárosban. Truman többek között ezeket mondta:

— Ma azért gyűltünk össze, hogy felvonjuk a győzelmi lobogót legnagyobb ellenségünk fővárosában, s mikor ezt tesszük, nem szabad megfélemlenünk arról, hogy ezt a lobogót az Egyesült Államok népeinek nevében vonjuk fel, amely nép egy jobb, békés világot hárított, olyan világot, amelyben minden nép élvezheti az élet jódoalait, nemesek egy néhányan. Különösen ne feledkezzünk meg arról, hogy mi az emberiség jölétért küzdünk, nem hódításokért. Ebből a háborúból mi egyetlen darabka földet sem akarunk nyerni, mint ahogyan nem akarunk nyerni semmiféle anyagi előnyöket sem. Mi a békés fejlődést akarjuk az egész világ számára.

TOKIOBAN

vakrémület tört ki. A bombázás általános bizonytalanságot keltett. Az emberek megrohanják a bankokat és kivesszik onnan aranyukat — közli a londoni rádió.

A szövetséges haditengerészeti kötelékek hatalmas új támadásra készülnek Japán ellen. A háborús biztonság okából egyelőre homály fedi az angol-amerikai hajóraj Japán közelében folyó hadműveletét. Szárazföldről és repülőgépanyahajóiról felszálló gépek továbbfolytatják Honshu és Kiushiu szigetén lévő célpontok bombázását.

nunk a Jánus arcú szörny mindkét megjelenési formája, úgy a fasizmus, mint a terror ellen. Tudunk kell, hogy a fasizmus terror szül, de a terror a fasizmust erősíti. Mindkettőt meg kell semmisítenünk, mert csak így menthetjük meg a demokráciát.

HANNOVERTÓL ESZAKRA

egy mocsaras vidéken magtalálták azt a helyet, ahol a német mérgesgázzal kísérleteztek. A gondosan álcázott állomás földalatti raktárhelyiségeiben több ezer tonna gillós gáz volt őrizési tartályokban. Ugyanott sorakoztak az ágyúvédek is, amelyeket ezekkel akartak megtölteni.

FRANCO TÁBOROK

Don Jaime infánsnak a fiát kiáltja ki spanyol királynak. Ez a hír, mint egy spanyol királypárti személység mondta, egyáltalában nem lepte meg a párisi spanyol királypárti köröket. Franco ezzel az új jelöléssel a valóságban azt a célt követi, hogy későbbre tolja a fallange felszámolását, amelynek ma is rabja. Nyilván arra törekszik, hogy kormányozói minőségben magának tartja meg a hatalmat.

Az új spanyol kormányban, amely ma letette hivatali esküjét, több között a következők foglalnak helyet: Külügyminiszter Martin Artajo, hadügyminiszter Davilla tábornok, haditengerészeti miniszter Regarado tengernagy, légügyi miniszter Gallarza.

Barese, a fallange főtitkára pénteken a fallange székházában hivatalosan elbúcsúzott munkatársaitól és lemondott tárcánélküli miniszteri tisztjéről is.

RIPKA

Csehszlovák miniszter Londonban elmondott beszédében Csehszlovákia területi igényeiről is szólt és kijelentette, hogy csak jelentéktelen területmódosításokról van szó. A cseh kormány Ratibort és környékét követeli, a Németország felé eső határvidékeken pedig csehszlovákia határát a hegyecincen túl óhajtja kiterjeszteni.

Hogy áll a mezőgazdaság a Tiszántúlon

Elmondja dr. Julow Imre kamarai igazgató

A mezőgazdaság időszerű kérdései foglalkoztatják most a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamarát, amely a kerületébe tartozó vármegyékből beérkezett helyzetjelentésekből állítja össze a termés évad jelentős eseményeit. A Kamara területének viszonyairól nyilatkozott Julow Imre dr. igazgató a „Debrecen” munkatársának s a többiek között ezeket mondta:

A Tiszántúli mezőgazdasági helyzetének képe a téli hónapokban egészen sötét volt. Azóta megváltoztak a viszonyok, a kép is szebb lett, mert a vetési területek legalább négyezer-öt-ször nagyobbak lettek. **Hozama az őszi kalászosok megkezdte a vetését, viszont a tavaszi vetésnél a remélt eredménynél gyengébbnek mondható. Ez a megművelés tökéletlensége, a munkaerő- és közierőhiány következménye. Örömmel állapítja meg a Kamara, hogy a termelési biztonságok teljesen megfeleltek a hozzájuk fűzött reményeknek, úgy-hogy további fenntartásukat kívánatosnak tartja.**

A mezőgazdaságot ezidőszere az árkérdés érdekli elsősorban és rendkívül sérelmesnek tartja, hogy ipari értékek szabályozása terén semmiféle lépés nem történik, úgy-szólván teljesen megköthettség nélkül van, ezzel szemben a mezőgazdasági cikkeket árát maximálta a kormányzat.

Már most felmerül az őszi munkálatokat megelőző vetőmag-szükséglet biztosításának kérdése is. Az őszi kalászosok vetésterülete Hajdú megyében 8 százalékkal tesz ki. Ez azt jelenti, hogy ha meg kellene kívánnunk legfontosabb kötelezettségünk egyikeként s ez évben meg visszaállítani kívánjuk a régi vetésterületet, minden most learatott hold őszi kalászos termeléséből körülbelül 6 százalékos vetőmagot kell tartalmazni s esetenként az egész termést.

Ebből az következik, hogy a vetőmagellátás érdekében szükség esetén kényszer rendszabályokhoz is hozzá kell nyulni illetékeseknek, elsősorban az erre hivatott termelési bizottságoknak. Meg kell jegyezni, hogy a Kamara már két ízben fordult a földművelési kormányzathoz az őszi kalászosok biztosítása érdekében. Különösen kérte, hogy a terményfélésekből a legkisebb mennyiséget se szállítsák el a Tiszántúli vármegyékből, mert anélkül is ide szállításra lesz szükség s ennek végrehajtása nem fog nehézség nélkül menni. Kívánta még a Kamara, hogy a vetőmagelosztást a helyi szervek útján a legkisebb adminisztrációval intézzék.

Az olajos magvak terméskilátása felől a Kamarának igen optimista helyzetjelentés áll rendelkezésre. Ez évben ugyanis a Tiszántúlon átlag 10 százalékos, szemben az előző évi 1,4 százalékkal a termelési terület. Hajdú megyében az előző évben 1,5 százalékos volt az olajos magvak terméskilátása, míg az idén 3,5 százalékra emelkedett. Ugyanez az aránya a Kamara területéhez tartozó többi vármegyében is. A termés igen jónak ígérkezik, amiért is remélhető, hogy a zsírra fennálló és fokozódó hiány napraforgóolajjal legalább megközelíthető módon pótolható lesz.

Sajnálatos, hogy a köles vetőmag nem állott s remélhetőleg elegendő mennyiségben a gazdák rendelkezésére. Ez évben ugyanis a Tiszántúlon átlag 10 százalékos, szemben az előző évi 1,4 százalékkal a termelési terület. Hajdú megyében az előző évben 1,5 százalékos volt az olajos magvak terméskilátása, míg az idén 3,5 százalékra emelkedett. Ugyanez az aránya a Kamara területéhez tartozó többi vármegyében is. A termés igen jónak ígérkezik, amiért is remélhető, hogy a zsírra fennálló és fokozódó hiány napraforgóolajjal legalább megközelíthető módon pótolható lesz.

Sajnálatos, hogy a köles vetőmag nem állott s remélhetőleg elegendő mennyiségben a gazdák rendelkezésére. Ez évben ugyanis a Tiszántúlon átlag 10 százalékos, szemben az előző évi 1,4 százalékkal a termelési terület. Hajdú megyében az előző évben 1,5 százalékos volt az olajos magvak terméskilátása, míg az idén 3,5 százalékra emelkedett. Ugyanez az aránya a Kamara területéhez tartozó többi vármegyében is. A termés igen jónak ígérkezik, amiért is remélhető, hogy a zsírra fennálló és fokozódó hiány napraforgóolajjal legalább megközelíthető módon pótolható lesz.

Sajnos a helyzet nem mutat javulásra. A cukorrépa kötelező termelésére vonatkozó kormányrendelet elkésve jelent meg. További akadálya volt még a termelésnek, hogy vetőmag csak a cukorgyárak telepén állott rendelkezésre, sőt ezek közül is csak kettőnél. A szállítási nehézségek miatt a vetőmagot nem tudták odajuttatni, ahol egyébként meg volt a hajlandóság a cukorrépa nagyobb mérvű termelésére. A hajlandóságot előmozdította, hogy sikerült a termelés után járó cukorjándékoságot a korábbi években szokásos mennyiség tizenkétszeresére emelni, vagyis minden száz mázsa répa után 60 kiló cukrot kapna a gazdák a gyáraktól. Ennek a mennyi-

Visszamenőleg július 1-től felemelték a villany, gáz és víz árát

Drágább lett az uszoda és strand is

A Világítási Vállalat — mint jelentette a Debrecen — kérte a villany, gáz, víz egységárának felemelését, hivatkozva arra, hogy a szén rohamos és nagyarányú áremelése készíti erre a lépésre. A jog és pénzügyi bizottság nagyobb vita után elfogadta a javaslatot és hozzájárult az emeléshez és a közgyűléstől kapott felhatalmazás alapján a polgármester életbe is léptette az új díjszabást, amely már visszamenőleg július 1-től érvényes. Az új egységár a következők:

Ipari (motor) áram 4 pengő 50 fillér helyett 14 pengő lesz. Fogyasztók részére az eddigi 4-12 pengős egységár helyett 10 kilo-

ségnek jelentős és pedig a részese munka feltételeivel arányban álló részét a répat megdolgozó munkavállalók számára biztosították.

— Debrecenben a cukorrépa-vetés az őszi vetési területek 4,6 százalékát teszi ki. Sajnálatos azonban, hogy a „barkó” és a száraz idő a cukorrépa nagy károkat okozott, ami a termés reményekre jogosító eredményét nagyon megrontotta.

A Kamarának ezek az adatai tehát arra mutatnak, hogy nem táplálhatunk rózsás reményeket a cukorellátás körül. Ha a termést feldolgozó gyárak közül néhány meg is kezdte üzemét, a gyenge répatermés miatt a cukorban nem leszünk bőségesen ellátva, úgy-hogy az ország nagyobb mennyiségű importált áruval kénytelen a nehézséget áthidalni.

Mérnökök lesznek az ipari munkásokból

Ma nyílt meg Debrecenben az ipari középiskola, ahol napi munkájuk után, a délutáni és esti órákban ipari munkások készülnek az érettségire

Ma délután megkezdtek az előadásokat Debrecenben az ipari középiskolán. Ez az új típusú tanintézet ebben a formájában ma az egyetlen ilyen iskola Magyarországon. A célja: lehetővé tenni azt, hogy ipari munkások főiskolán, elsősorban a műegyetemen tovább képezhessék magukat és mérnökökké váljanak. Az intézet a felsőipari iskola Széchenyi-utcai bombasujtója székében nyert elhelyezést. A növendékek számát hetvenben állapították meg és a hét elején megtartott beszámoló-sokkal többen jelentkeztek. Hatvanhét növendéket végleg felvettek már, három növendék felvétele még függőben van. A felvételhez a négy középiskolai végzettséget igazoló bizonyítvány és valamelyik szakma kitanulásiáról szóló érvényes segédlevelé kell. Eredetileg az volt az előírás, hogy csak huszonegy évnél idősebb iparos segédkeket vesznek fel a tanfolyamra, le a korhatárt le-szállították és felvesznek fiatalabb segédkeket is.

Az ipari középiskola megfelel a rendes középiskola utolsó tagozatának és négy évből áll. Az utolsó osztály sikeres elvégzéséről szóló bizonyítvány érettségi bizonyítványnak felel meg és a műegyetemre való felvételre jogosít azzal a feltétellel, hogy a jelentkezőnek a műegyetemi felvétel alkalmával valamely modern nyelvből, oroszból, angolból, vagy franciából felvételi vizsgát kell tennie. Nyelveket ugyanis az iskolában nem tanítanak és ezt a növendékeknek magánzorgalomból kell megtanulni.

Az előadásokat az ipariskola földszinti termeiben tartják meg

és a tanítás két tanteremben minden nap ötlet nyolcig, két napon keresztül pedig este kilenc óráig tart. A tantárgyak: mennyiség, természettan, ábrázológeometria, történelem, magyar nyelv és irodalom, erkölcstan és szabadkézi-rajz. Az iskolának Ujvárosi Imre a vezetője, az órákat pedig Schaffner József mérnök, Török Sándor és Gallyas János tanárok tartják. Tekintettel a tanulók számára két párhuzamos első osztály nyílt meg, akik az idén iratkoznak be, azok egy teljes esztendő nyerne, mert ebben az évben csak három hónapig tart az első osztályban a tanítás, a növendékek októberben vizsgáznak, akkor nyílik majd meg az új tanítványok számára ismét a két első osztály, akik pedig most tanulnak, azok a másodikba kerülnek.

Érdekes, hogy a növendékek túlnyomóan nagy része a középiskola négy osztályát magánzorgalomból végezte és magánvizsgát tett. Csupa ambíciós és törekvő ipari munkás iratkozott be az ipari középiskolába, amelynek céljaira a kultuszminisztérium semmiféle költséget nem engedélyezett.

Ez az egyetlen önállósra utalt középiskola egész Magyarországon, amely kizárólag a tanítói bevetélből tartja el magát.

A tanulók a három hónapból álló esonka évre hatszáz pengő tandíjat fizetnek. Amennyiben teljes lesz a vetéves létszám, úgy a tandíjbevitel negyvenkétezer pengő tesz ki, ami fedezi a költségeket. A tanári kar óradíját kap, de

A jól ismert kiváló minőségű

ETERNIT

bútorbarkoló pala újra kapható. „SZIVÁRVÁNY” palafeldolgozó üzem Debrecen, Rákóczi utca 12. Ügynököket magas jutalékkal felvesznek.

AZ ARANY BIKA ÉTTERME és KÁVÉHÁZA

megnyit!

Mindennap délután 4—8-ig
MAGYARI JÓZSEF zenekara műsikál
Kitűnő magyar konyha!
EBÉD! VACSORA!

Új ruhája lesz, ha

DIADAL

RUHAFESTÉK-kel fest.

Kérje mindenütt!

Gyári lerakat:
Budapest, Ó-utca 27.

Szoboszlai Ferencet a hírhedt betörésrekordert keresi ismét a rendőrség

A debreceni bünyűi hatóságokat sűrűn foglalkoztatta a multban Szoboszlai Ferenc, aki sorozatos betöréseket követett el, telefonon megfenyegette a nyomozó detektívet, majd abban a hitben, hogy menasszonya is el-lene fordult, halálra kereste. Szoboszlai annakidején elfogta a rendőrség, azonban megszökött és másodsorú ügy sikerült kézre-keríteni, hogy az Alföldi-palota előtt üldözés közben egy rendőrelőtte. A melléke fűrdött golyóval Szoboszlai hetekig fektett a klinikán és ennek a golyónak köszönhetően életét, mivel így, mint beteg, nem állíthatták a rendeltben előt időben a rögtöntéle bíróság elé.

Szoboszlai most újból feltűnt és a MÁV Kolónia környékén követett el sorozatos lopásokat. Legutóbb sertést, tyúkokat, kacsákat lopott. A rendőrség érelyes nyomozást indított kézre-kerítésére és a tanyai rendőrség 2. számú detektívcsoportja nyomában van a tettesnek.

A debreceni egyetem új tanácsa

A debreceni egyetemen most folyt le a dékán és rektorválasztás.

A jövő tanév rektor lett dr. Erdős Károly teológiai professzor. Prorektor dr. Mészáros Ede.

Hittudományi dékán Kállay Kálmán, jogkari dr. Flachbarth Ernő, orvoskari dr. Sántha Kálmán, bölcsészkar dékán dr. Járdányi Paulovits István.

Rádó, kerékpár, gramofon, vattrég javítás. Adás-vétel. Autogénegyesztés.
HORVÁTH TIHAMÉR
műszerész Deák Ferenc-utca 9.

BÚZÁT, ROZSOT, ÁRPÁT, TENGERT
minden mennyiségben
VÁSÁROL az
APAFI gőzmalom

Gyermek és baktis ruhát készíttessen **VERESSÉ**
Kecskés Margitnál
RÁKÓCZI-U. 67. szám.

MEGNYILT!
Balassané **KOZMETIKÁJA**
Újrendszerű kezelés,
hormon és vitamin
krémekkel. Piac-u. 28. sz.

ZONGORA szállítást vállal és szakszerdén végez
LÉVAI Csap-u. 88.
Szíves megkereséseket a délutáni órákban mindig előre kérem eszközölni.

VÖRÖSRÉZ és FÉM hulladékot legmagasabb áron vásárol
LANGER és KATZ ócska vástelepe
Hatvan-utca 62. szám.

A természettudományi oktatás válsága a debreceni egyetemen

Írta: Dr. Szalay Sándor egyetemi tanár

A beavatók előtt ismeretes, hogy a természettudományi oktatás a debreceni egyetemen évek óta sorvadóban van és teljesen katasztrofális helyzetbe jutott, úgy, hogy ha azonnal gyökeres rendezés nem történik, teljesen be kell szüntetni a félév végén.

A természettudományok művelése a legszorosabb kapcsolatban áll a gazdasági termeléssel, általában az étellel és így a fenti kérdés nem csak a beavatókat, hanem az egész közvéleményt érdekli, ezért szükségesnek tartom városunk közvéleményét e kérdésben tájékoztatni.

Egyetemünkön a természettudományi oktatásnak régi tradíciói vannak. Az öreg kollégium nagy hírű professzoraira, Hatvanira és Maróthira gondolok. A természettudományi oktatás kifejlődése az új egyetemen az egyetem kezdeményezéséből az orvostudományi kar segítségével indult meg 1924-ben és azt az egyetem fokozatosan igyekezett fejleszteni. Sajnos az egyetem ilyen törekvései a kultuszminiszterium részéről soha nem találkoztak kellő megértéssel és támogatással. A budapesti egyetem után a természettudományokat gr. Klebelsberg kultuszminiszter tudománypolitikai programjában a szegedi egyetemen igyekezett fejleszteni és a Rockefeller-alapítványból ilyen célra kapott óriási összegeket is mind a szegedi egyetemen juttatta. Ezzel szemben a debreceni egyetemen a természettudományi tanszék száma csak hat volt, ha a földrajzot is ide számítjuk. (Mathematika, elméleti fizika, növénytan, ásványtan, állattan, földrajz.) Kémiai és fizikából az oktatás a szervezettileg az orvostudományi karhoz tartozó vegytan és fizika intézeteken belül történik, a bölcsészettan hallgatók számára is.

Ezzel szemben az is megállapítható, hogy egyetemünkön a természettudományi szakokra beiratkozó hallgatók száma majdnem mindig nagyobb volt, mint a szegedi egyetemen az u. i. szakos hallgatók száma. Ennek oka valószínűleg, a debreceni egyetem sokkal nagyobb területi vonzókörében keresendő, továbbá abban, hogy a szegedi egyetem területi vonzóköréből a budapesti egyetem nagyon sok hallgatót elvon.

Hóman kultuszminiszter a kolozsvári egyetem felállításakor taylorosági okokra hivatkozva egyetemünk természettudományi tanszékel közül ötöt beszűntetett, illetve ideiglenesen szűntetett. (Mathematika, Elméleti fizika, Növénytan, Ásványtan, Állattan.) Az egyetem nemes elhatározással a nemzeti érdekek, valamint a hallgatók érdekeire való tekintettel, akkor úgy határozott, hogy az oktatást a tanszéken szakelődők útján mégis fenntartja. Az így vállalt feladat azonban az elmúlt öt év alatt egyes professzorokra, tanársegédre roppan megterhelést jelentett és ugyanakkor tudományos és szak szempontból mégsem lehetett a kellő magas színvonalat biztosítani. Közben a hallgatók létszáma is jelentősen emelkedett és a természettudományi szakokon állandóan felülmúlt a kolozsvári, mint a szegedi egyetem hallgatóinak létszámát, sőt olykor a két egyetem u. i. szakos hallgatóinak létszámát is. Közben az oktatás fenntartása érdekében roppan nehézségekkel kellett megküzdenni,

mert szakelődőinket a nem megfelelő javadalmazás miatt az általános elhelyezkedési konjunktúra más állásokba hívta el, továbbá, mert a katonai behívások is nagy nehézségeket támasztottak. Az említett szűntetett tanszéken a tudományos munka megfelelő tudományos vezetés híján majdnem teljesen szűntelt.

Hogy Hóman kultuszminiszternek egyetemünkkel szembeni elutasított tudománypolitikája mennyire helytelen volt, arra a következőkben szeretnék röviden rámutatni. Amikor taylorosági címén öt természettudományi tanszéküket megszüntette, számos új történelem tanszékét állított fel az ország különböző egyetemén. Az ásványtani tanszékét akkor szűntette be, amikor a lipsei petróleummezők feltárással kapcsolatban az országban geológusokra óriási szükség lett volna (és van ma is!). Amikor kiderült, hogy hazánk nem is olyan szegény ásványi kincsekben, mint ahogy gondoltuk, kiderült az is, hogy nincs elég geológus kincseink feltárással és feltárással. Nyilvánvaló, hogy a nemzet gazdasági élete szempontjából is feltétlenül káros volt az ásványtani tanszék megszüntetése. Hogy mit jelent a nyugati demokráciákban és a Szovjetunióban a természettudósok célszerűen irányított működése, annak illusztrálására megemlítem, hogy orosz bojanikusok fedezték fel a kaukázusi guminóvénit (kox saghyz), amelyik a hazánkban is honos gyermeklancétnak rokona és amelynek módszeres termelésével és nemesítésével sikerült a Szovjetunió gumiszükségletét belső termeléssel biztosítani. A Szovjetunióban a geológusok ezrei kutatják állandóan az ország ásványi kincseit.

Növénytan és állattan tanszék felállítására a mezőgazdasági termelésnek elsőrendűen fontos érdeke. Iparunk évek óta állandóan keresi a vegyszert és a gyakorlatias laboratóriumi képzettségű fizikusokat. Már iparunk talpraállításaival kapcsolatos nyersanyag és pótlanyag kérdése is sok szakember munkáját teszik nélkülözhetetlenné. Ha a jövőben iparilag lehetőleg függetleníteni akarjuk magunkat Németországtól, akkor a kellő számú szakember kiképzéséről már most gondoskodnunk kell. Országunkból hatalmas öszezeg vándoroltak ki évenként szabadalmi engedély (licentia) díjak formájában a szabadalom-tulajdonosok külföldi szakemberekhez, illetve vállalatokhoz. A nagyvállalatok szabadalmi birtoklómánya tudvalevően igen csekély és legtöbb vállalatunk a külföldön már bevált, kipróbált gyártási eljárások egyszerű lemásolására szorítkozik. Ennek az a természetes következménye, hogy messze elmarad a fejlődésben és hasznának jelentős részét le kell adnia a gyártási jogok megvásárlására.

Egy olyan kis és szegény ország, mint Magyarország, nem engedheti meg magának azt a luxust, hogy a természettudományi képzést, szakembere kiképzését elhanyagolja. Minden ilyen célra fordított összeg ezerszeresen visszatérül majd a gazdasági élet és termelés fejlődése révén.

Gyökeresen azonnali orvoslásra van szükség, hogy egyetemünkön az ősi félévben már rendesebb legyenek közötti induljon meg a természettudományi szakokon is az oktatás, valamint, hogy az intézeteken belül folyó, magasabb értelmű magindulhasson.

Mint ahogy ez a kérdés a nép érdekeit is a legszorosabban érinti, nem tekinthető politikamentesnek és ezért célszerű volna, ha az ő nagy párt debreceni szervezetei az egyetem szempontjából illetékes professzorainak bekapcsolásával e kérdésben pártközi értekezletet tartanának és az azon hozott határozatot kellő súllyal hoznák a nemzet közvéleményének és az illetékes fórumoknak a tudomásra.

A Népügyesség felhívása

A debreceni népügyesség felhívja mindazokat, akik a 106/10. munkaszolgálatos századnál teljesítettek szolgálatot 1942-ben Ukrajnában, hogy akik Lekka István háborús bűncselekménye ügyében bármit tudnak, jelentkezzenek a népügyességen. Felhívja jelentkezésre a népügyesség azokat is, akik Lekka útján hozzátartozóiknak csomagot, értéket küldtek és azok nem érkeztek meg rendeltetési helyére.

Lekka István cipészegéd, debreceni Ruyter utca 44. szám alatti lakos munkaszolgálatos kerettag volt. A közelmúltban az Árpád téren ismert fel az egyik munkaszolgálatos és rendőrnök adta át, azóta őriztetben van. Lekka az adatok szerint kábeldróttal ütötte a munkaszolgálatosokat, azokat állandóan fosztogatta, holmlajkait ellopta. Harminc lopást be is ismert. A főszakácsból élelmiszert, ennivalót szerzett és azt búsás haszon, pénz, értékek ellenében árusította a munkaszolgálatosoknak, akik éheztek. Állandóan bántalmazta a munkaszolgálatosokat, dohányszáji tiltalmat rendelt el és Kiev körül a fakitermelési munkálatoknál is durván bánt az alája rendelt legénységgel. Most állítja össze bűnlajstromát.

Mától kezdve drágább a villamosjegy: 2 és 4 P.

A Debreceni Helyi Vasút, hivatkozva arra, hogy a Vállalat is drágábban kapja az áramot a Vállalati Vállalattól, azonkívül emelni kellett a személyzet fizetését is, kérte a villamosviteldő felemelését. A jog- és pénzügyi bizottság hozzájárult az emeléshez és az új felemelt díjszabás már vasárnap, július 22-én életbe lép. Az új felemelt díjszabás szerint szakaszjegy 2 pengő, vonal- és átszállójegy 4 pengő, heti jegykártya kétszeri utazásra 35 pengő.

Letartóztatták a rádió volt műsorigazgatóját

A főkapitányság politikai osztálya előzetes letartóztatásba helyezte Halász Gyulát, a rádió volt műsorigazgatóját. Halász a Rádióélel. e. hivatalos rádiólap szerkesztője volt és ebben a minőségében is előtérbe helyezte a német-országi adásokat. Az ő nevéhez fűződik a német katonákra bevezetés, valamint a Volksbund műsor kiegészítése. A szükében lévő Lengyei Józseffel együtt ő honosi. foita meg Magyarországon a német mintára rendszeresített kívánságversenyeket. Ő készítette el a „Jud Süß“ német propagandafilm magyar nyelvű feiratait is.

Vásáry államtitkár a szövetkezeti eszme jelentőségéről

Vásáry József földmívelésügyi államtitkár a szövetkezeti tanfolyamon méltatta a szövetkezeti eszme jelentőségét és megállapította, hogy a földbirtokreform és a szövetkezeti mozgalom egymástól elválaszthatatlanok. Az első világháború után azért mondott csodót a földbirtokreform, mert a vezető és a régi rendszer urainak a kezében maradt és a földet úgy osztották szét, hogy abból nem igen származott haszon.

Nők a politikában

Nem a Mikszáth és Jókai regények derűs módján, hanem az új idők szellemében komoly felelősségvállalással vesznek részt napjainkban a nők a politikában.

A Magyar Nők Demokratikus Szövetségének első nagyszabású megmozdulása zajlik le vasárnap délután úgynevezett „tömeggyűlés” keretében. Ebből az alkalomból a demokráciából folyó nyitottsággal és őszinteséggel tesszünk néhány megjegyzést.

Ez a Szövetség Debrecenben rövid fennállása óta dicséretes munkát végzett, főleg szociális vonalon. Azonban annak nem sok jelet láttuk, hogy a demokratikus eszméknek igyekezett volna megnyerni a női társadalom minden rétegét. Bizonyos osztályelzárkózás jelei mutatkoznak. Nem igen látjuk, hogy a polgári nők rétegei is helyet kapnának a Szövetségben. Lehet, hogy az elzárkózottság emez oldalon is fennáll, de bizonyos, hogy kölcsönösen lépéseket kell tenni abban az irányban, hogy a Szövetség magában foglalja minden társadalmi osztály asszony, illetve leány tagjait.

Az új idők szellemében a nők részvétele a politikában nem kifogásolható, sőt kívánatos. Egyenlő jogok, egyenlő kötelezettségek! De azért a nők közreműködése a közéletben ne legyen hátrányára a családi életnek. A nő szent hivatása elsősorban a család és gyermek, ezeket a magasztos kötelességeket nem szabad háttérbe helyezni. Így kap igazán magyar ízt és szívet a nők demokratikus szervezése és a közdolgozatban munkálkodása.

A mai gyűlés napirendjén olyan tárgyak szerepelnek, melyek valóban az asszonytársadalmat érdeklik elsősorban. Ilyen például a drágaság, a feketepecsét letörése. Igazán csak a háziasszonyok tudják, mit jelent a drágaság. Mikor a keserű humor szerint „egy szatyor pénzt kell vinni a piacra és egy marék élelmet hoz érte”. A fekete kereskedelem elleni harc is indokolt, azonban igen nehéz itt rendet csinálni, mikor a legtöbb cikkben szabadforgalom van statuálva. A harcosok feltétlen kiküszöbölendő, üldözendő és büntetendő, a tisztességes kereskedelem tevékenysége elől pedig el kell hátrálni az akadályokat, hogy hivatását betöltsék.

A közéletmezés kérdése a legidősebb. Az árak és bérek versenyében az az egyedül célravezető mód, ha a hatóság elhatározást fenntartjuk illetve visszaállítjuk a legfontosabb közlekedési cikkekben. Különben nincs megállás az árak emelkedésének terén.

Bizonyára sok gyakorlati eszméjük és tervük lesz a demokratikus nőnek az idősebb kérdésekben. Ők sok tekintetben még közvetlenebbül látják az életet, mint a férfiak. Tehát szavukra fel kell figyelni és kívánságaikat meg kell hallgatni.

Felülvizsgálják az egyesületeket

A belügyminiszter ma rendeletet adott ki, hogy az egyesületek vezetőségei májól számított harminc napon belül kötelesek látamozott alapszabályaik esatolásával a belügyminiszterhez kimerítő jelentést küldeni. A jelentés arról szóljon, hogy milyen tárgyú és milyen irányú működést fejtett ki az egyesület 1939 január 1-e óta? Ervnyesültek-e politikai szempontok az egyesület működésében? Kik viseltek tisztséget és az egyesület vezetői milyen szerepet vittek az egysült működésében? A belügyminiszter saját hatáskörében dönt arról, hogy a bejelentést tevő egyesület működését tovább folytathatja-e.

ANGORA szőrt és gyapjút legmagasabb árban vásárolunk. Gyapjúért szövetet is adhatunk. FRIEDLÄNDER TESTVÉREK Debrecen, Hatvan-u. 37. Telefon : 324.

PETRÓLEUM GÉPZSÍR SZÍJVIASZ VESZPRÉMY
Széchenyi-u. 3. (Halköz)

Nagy sikerrel vizsgázott a debreceni rendőrelégénység tanosztálya

A debreceni rendőrelégénység tanosztálya szombaton tartotta a háromhónapos tanfolyam záróvizsgáját. Szilágyi József dr. rendőrfőkapitány, Csordás Ferenc rendőrfőtanácsos és a tisztikar tagjainak jelenlétében folyt le a kordonalakítás, csuklóteszt, helyszín-biztosítás, fegyverforgásból és zártrendi gyakorlatokból álló mintaszerűen sikerült vizsga, melyet Szilágyi főkapitány előtt díszmenet fejezett be. A gyakorlati vizsga előtt Csordás Ferenc főtanácsos megkapó szavakkal búcsúztatta a nemrég elhunyt Kiss Sándor tiszthelytest, aki megkezdte a rendőrelégénység oktatását s akiben pótolhatatlan munkaejét, kiváló bajtársat vesztett a rendőrelégénység.

A tanosztály feldíszített II. emeleti helyiségében folyt le a gyakorlati vizsga, mely hasonló nagyszzerű eredményt hozott. Az 50 főnyi vizsgázó legénység tetszeseket húzott ki s aszerint felelt. A Szilágyi József rendőrfőkapitány, Csordás Ferenc főkapitány, helyettes, Matkó Sándor dr. és Varga László dr. tanácsosok, Debreczeni Ferenc, Dérődy Béla és Szendrey felügyelők, dr. Korpássy László tisztorvosból, Tasnádi Imre tiszthelyettes és Bekes Ferenc segédoktatókból álló vizsgabizottság tisztelegve nemkül perogtek a feleletek, a rendőrelégénység bámulatos eredményt mutatott fel. Zsinórrással nagyszzerű jelentéseket, precíz helyszínrázkot készítették a fontosabb törvényekkel, egészségügyi, elsősegélynyújtási stb. tudnivalókat megkapó pontossággal és biztossággal mondták el.

A vizsga után Szilágyi József dr. rendőrfőkapitány intézett beszédet a rendőrelégénységhez. A vizsga sikere Debreczeni Ferenc, Dérődy Béla felügyelők, Tasnádi Imre tiszthelyettes és Bekes Ferenc segédoktatóból álló oktatók érdeme, akik a tananyagot úgy állították össze, hogy a belügyminisztérium országos viszonylatban ezt írta elő a rendőrelégénység tanfolyamanyagául.

Felhívom a lakos bérleti díjat, hogy az esedező szombereket, adóhivatalt, vadhajó által, elhagyott Jász sága javára a Hitebank de jókövetkezműsék be. Dr. R. hagyott Javalának debrecen.

Cukornélküli és mindennemű belőzéshez legbiztosabb hatású konzerválószert, jobb mint a Salicyl **NÁTRIUM BENSOLIKUM** minden tételben kapható, rendkívül olcsó áron. SZABÓ csemegetészet Simonffy-u. 2. (Városi bérház)

PETRÓLEUM, MÉSZ, BUDAIFÖLD kapható. VASHORDÓKAT veszek. Hatvan-utca 21. szám.

ARANYÉRT, EZÜSTÉRT, BRILLIÁNSÉRT magas árat ér el STASSIK LAJOS ékszerésznel Piac-u. 56.

Konyhaberendezés, előszobaberendezés, gyermek ágyak PRISKIN GYULA asztalosmesternél Csemete-utca 7. szám.

TAKARÓT, POKRÓCOT, ÚJAT és HASZNÁLTAT MAGAS ÁRON VESZÜNK ADÁM és VAS Csapó-u. 30.

I. a. vörös belső BICIKLIGUMI 100% tiszta indián gumi KATZ Piac-utca 43. d. e. 10-12, d. u. 3-6.

H... KÖ... Az ár... nem ak... tetveze... mak... Egy... szoros... pénzt. K... minden k... ana - épp... anna a f... fogl... A maxi... tyozás, an... nak be. T... mátták a... tej ünyir... gát, hogy... kapható... Tehát óv... ni úgy a... maximális... — A M... 11 Órako... az igét... — Vasár... tömeggyű... Nők Demol... Arany Bika... gyon! — Öritez... Ruff Mihál... cert, akít... ellenes tev... Ezenkívül... zett feljelen... jobboldali... aki interná... baloldali n... műszaki üg... együtt í... portáltak va... né is. — DHV... 1945 július... kézzel... lepdettük éle... mek egy ár... szálló jegy... ára 35 P. U... — Újabb a... szűnyövek... értékre r... lált a Ferenc... ondóli állom... Busi utca 11... pmozozás... kelt deportál... zik és azt a... — Felhívom... lanok bérleti... hogy az esed... szombereket... adóhivatalt, v... hajó által, el... elhagyott Jász... sága javára a... Hitebank de... jókövetkezm... sék be. Dr. R... hagyott Javal...ának debrecen... — Azok a sz... napi tömeggy... gyermekeiket... felügyelet m... hozták el öke... alá, ahol a gye... jet és vajasza... Magyar Nők... vetsege. — Az Alon... ki Egyházmeg... beszámolóval... lag közöljük... ben helyükön... közül kiharadt... hajdúhadnagy... hárman helyük... szerint: Molná... tor, ki jelenleg... Nagy József v... és Arató Fer... Nem Farkas G... ló földirtokos... Gábor h. bűsz... kost kívánja... egyik világi t... választani. — A debreceni... leányiskola 194... hó 1-én ismét... koeudakát (egy... polgári iskola... tósága tehát fel... szülőket, kik fi... nyaikat ezen is... tanítatni, szive... meikeket július... terjedő időben b... 13-12 és 2-4... 26. alatti iróhá... 100 P.

